

ИНТЕРАКТИВНИ МЕТОДИ В ОБУЧЕНИЕТО В ГИМНАЗИАЛЕН ЕТАП

Кристина Димитрова

28-мо СОУ „Алеко Константинов“, София 1700, България,
e-mail: christina_petkova@abv.bg

INTERACTIVE TRAINING METHODS IN HIGH SCHOOL PERIOD

Kristina Dimitrova

28 “Al. Konstantinov”, Sofia 1330, Bulgaria,
e-mail: christina_petkova@abv.bg

ABSTRACT

During the recent years, one question occurred – why exactly the interactive methods and the use of the information technologies are most effective and useful for the school education. The education which is directed only to remembering and reproducing of the educational material is no longer sufficient to satisfy the dynamic of the social and professional life. The task to form thinking, memory and attention qualities occurs on the front stage which should enable the educated person to independently assimilate the constantly upgrading information enabling him to supplement and enrich it and the teacher can control and submit the directions to the students for their independent research work.

Key words: Interactive methods, training, analysis, independently thinking

Нагледността е такъв целенасочен и специално организиран показ на учебен материал, който подсказва на учащите законите на изучаваните явления, а в дадения случай на изучаване на език – позволява творческо представяне на тези закони и убеждаване в тяхната достоверност. С помощта на предметни и тематични картинки се осъществява презентация на лексическия материал. Предметните картинки се използват в качеството на зрителна опора за изказванията на учащите.

В началния етап, обучението с картинки често се използва за въвеждане в лексиката, обозначаваща конкретни предмети. Тематичните картини помагат в създаването на ситуации, стимулиращи речевата дейност на учащите, облекчават беседите по съдържанието на изобразителните материали.

При работа с картинките са оправдани следващите видове задания: повторение на фраза след учителя; отговаряне на въпросите на учителя; поставяне на въпроси, по отношение на това, което е изобразено на картинката; съставяне на не големи разказчета. Работата с картинки преминава в бързо темпо. Работата ще протече интересно, ако в нея се вкара елемент на съревнованието и се придаде игрови характер. Например, учителят предлага следния вид игра. За играта са необходими следните предмети: картинки, на които са представени различни предмети, цветя, животни и др. Учителят се обръща към учащите по ред, като им показва една или друга картинка. Всеки ученик назовава на немски език, каквото е изобразено на нея и подбира към тази дума, дума римуваща се с нея. Тематичните картинки по-често се използват за обучение на устна чуждоезична реч – със слушане и говорене.

При обучение с аудио материали, може да се използва зрителна опора, която облекчава възприятието на речта чрез слуха. По време на разказването по една или друга тема, учителят обръща внимание на учащите на детайлите на картинката, за които се говори в текста. Картината може да стимулира учениците за монологични изказвания по зададена тема и да им помогне за широкото използване на познат лексичен материал, а също ще ги подсети да си спомнят по-рано изучени думи и изрази.

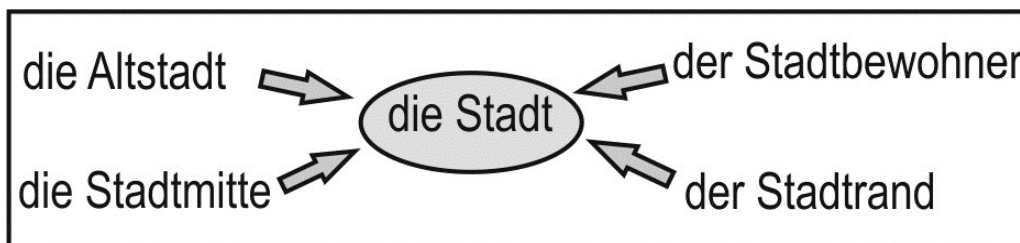
Голяма помощ на учителя оказва и илюстрирания материал от албуми за страната на изучавания език. Снимките и картинките включени в албумите ще запознаят децата с културата, забележителностите и известните хора на тази страна. Всеки ученик в конкретен момент би могъл да се изяви в качеството на екскурзовод.

Възможни са различни варианти на работа по различните ситуации: преподавателят разказва по картинка, а учащите преразказват съдържанието на картинката от името на лица, които са от персонажа. И накрая, учителят може да предложи на учащите промяна в ситуацията, изразяваща се в допълване или разкрояване на отделни елементи от картинката със съставяне на не голям свързан разказ (Иностранные языки в школе, 1991).

Учителят може да предложи на учениците да опишат композиция или да ги накара да съставят определена ситуация по картинка. В зависимост от ситуацията, беседата може да бъде възпроизведена на дъската и тогава учениците ще беседват, затова което виждат на дъската, задавайки си въпроси един на друг или на учителя. Разиграва се видоизменение на заданието, като се дава възможност на всеки учащ да изкаже на немски език собствено отношение към работата.

Сред печатните пособия водеща роля играят таблиците. В таблиците по немски език, езиковият материал се съчетава с изобразителни материали. Таблиците облекчават използването на конкретен материал в речта. Днес, в училищата се използват следните таблици: лексикални таблици за развитие на речта на уроците по немски език, таблици по граматиката на немския език за началния, средния и крайния етап на обучение (Шендельс, 1982).

Лексикалните таблици изпълняват следващите дидактически функции и служат за: презентация на лексичния материал, активизацията му в речта на учащите; създаване на ситуация, стимулираща речевата дейност на учениците; систематизация на лексическия материал (фиг. 1).

Фиг.1. Схема на синонимно гнездо

В тези таблица наред с езиковия материал се използва и изобразителния ред във вид на рисунки, изпълнени в хумористична форма. Рисунките изпълняват коментиращи и стимулиращи функции.

Такова съчетание на езиковия с изобразителния материал позволява на учителя да изпълни различни видове задания:

- ✓ отговори на въпросите на учителя;
- ✓ съставяне на въпроси по рисунките от самите ученици;
- ✓ съставяне на собствени примери по образец, даден в таблиците;
- ✓ съставяне на не големи разказчета.

Схемите позволяват да се акцентира вниманието на учащите основно върху изучаване на материала, насочват учениците към осмисляне на закономерностите, но не дават готови изводи, формули и изискват от учащите определена активност и развитие на мисловната им дейност.

Особено удачно се осъществява систематизацията на езиковия материал в таблиците по граматика на немския език, където с помощта на схеми, символи, знаци се поясняват най-сложните граматически явления и синтактическия строеж на немския език (Елухина, 1996).

Количеството и характера на въпросите зависят от сложността на темата, съдържанието на лексикалните или граматичните таблици и нивото на подготовка на учащите. Особено внимание следва да се отдели на спецификата на табличната форма, разположението на материала и условните обозначения (Иванюк, 1986).

Според условията на класната стая за преподаване на немски език е възможно включването на граматическата таблица в експозицията. Например, продуктивни са демонстрираната таблица на глагола „SEIN“, разчитайки на запаметяването на глагола. Такава таблица в този случай служи за справочно пособие и облекчава запомнянето на материала (табл.1).

Таблица 1. Спрежение на глагола "съм"

Глагола "съм" (sein)			
Единствено число		Множествено число	
1 л.	ich bin	1 л.	wir sind
2 л.	du bist	2 л.	ihr seid
3 л.	er, sie, es ist	3 л.	sie sind

Специалната група на печатни пособия е тясно предназначена за организация на самостоятелната работа на учениците и включва дидактически раздавателен материал за работа по немски език. Този вид на печатните пособия позволява да се увеличи времето на устната практика, да се направи управляем процеса на обучение и да се повиши неговата ефективност.

В дидактичните раздавателни материали са включени упражнения, които са насочени към формиране на лексикални навици, подготовка за диалогична и монологична реч, а така също и упражнения, базирани на проверката дали дадения за домашна работа текст е разбран.

Известно е, че за развитието на речта на учащите по време на урок по немски език, учителят продуктивно използва ситуативната организация на обучение, което предполага големи възможности за създаване на естествени комуникации на учащите. Приёмът за използване на две картинки за определяне на разликите между тях е едно от средствата за обезпечаване на подобна комуникация (Шемарулина, 1986).

Какво представляват тези картинки? На пръв поглед, двете картинки изглеждат почти идентични, но същевременно между тях съществуват 4-5 и повече разлики, които е необходимо да бъдат разбрани в процеса на беседата, а след това и да бъде разказано за тях.

При използване на такъв род картинки:

- ✓ обезпечава многократно повторение на определена структура и учащите се тренират в нейното употребяване;
- ✓ решава се речева задача – едни ученици назовават различията, а други слушат;
- ✓ възникват естествени ситуации за комуникация.

Важното е в такава ситуация учениците да говорят и слушат не защото непременно ще направят това, а на тях им е интересно да решават подобни речеви задачи, използвайки запас от придобити навици и знания.

Методиката на работа с картинки може да се включи също и в решаване на речеви проблемни задачи при свободното говорене.

Картинките се дават на двама ученика. В процеса на тяхната беседа, останалите ученици внимателно слушат съучениците си и след това говорят, затова какви различия има между картинките, а също и кое е общото. След това картинките се предоставят на всички деца от групата, за да могат те да се убедят в правилността на своите отговори. Може да се организира и работа по двойки с картинките за всяка една от групите. Всяка двойка ученици изяснява различията в хода на беседата по своята картинка, а след това един от двамата обобщава като разказва пред цялата група. През това време групата гледа картинката и слуша съученика си, децата от нея могат да съдят за верността на обобщението.

Важното е, че такъв вид работа е ограничен във времевата рамка: това означава, че е необходимо по-добре да се организират и активират децата по време на урока. В обучението по немски език отчитането на постиженията на учениците се извършва на базата на участие в разнообразни дейности. По време на уводния курс по немски език в пети клас се проверяват разбиране при слушане (чрез рисуване под диктовка, задачи за откриване на съответствия и др.) и умения за говорене (чрез задаване и отговаряне на въпроси, включване в дидактични игри, рецитиране и др.). След периода на огромяване проверката се допълва с разбирането при четене и писане. Периодично се провеждат кратки тестове от функционален тип/задачи към текстове за слушане и четене, текстове за допълване на липсващи думи (изрази с визуални опори, задачи за съставяне на текст по зададени думи или картини и думи), ориентирани към описаните в учебната програма очаквани резултати (Bresoeva, 2003).

Формите за проверка и оценка при обучението по немски език във втори клас могат да се адаптират към целите на урока и да се включат като методи за работа на учениците при усвояването и затвърдяването на нов езиков материал. Методическият апарат, който използва учителят в часовете по немски език в основния етап на обучение се определя от критериите и поставените цели. Вариативността на избраните форми на работа, тяхната специфика се определят от нивото на усвояемост, заложените стандарти, възрастовите психологически характеристики на учениците и методическата подготовка на учителя. Всяка дидактическа задача е решима с помощта на съответната технология на обучение. Целостта на технологията зависи от взаимната обвързаност между организационните форми, дидактическият процес и професионализма на учителя, в това число и средствата за обучение, с които той разполага (Андреев, 1986). Това от своя страна изисква детерминирани целеви обекти, целеви предмет и целеви действия. Целеполагането определя организационните форми на работа, изборът на методи на обучение и дидактическите средства, които са необходими в учебно-възпитателния процес. Целеполагането при обучението по немски език във втори клас влияе в цялостна методическа структура формирането на умения, усвояването на знания за езика, езиковата компетентност на учениците, процесът за осъществяване на педагогическите стратегии и позитивните нагласи при изучаването на чужд език.

От всичко казано дотук, може да се направи следния извод: нагледността играе много важна роля в обучението по немски език. С нейна помощ се осъществява семантизация, тренировка и усвояване на лексикалния материал.

С помощта на картинки се решават речеви проблемни задачи при свободното говорене. Но като най-важно е, че при изпълнение на упражненията с прийоми на нагледност, учениците говорят и слушат не само защото трябва непременно да го правят, а защото им е интересно да решават подобни речеви задачи.

ЛИТЕРАТУРА

1. Андреев, М. 1986. *Дидактика*, С., 234 с.
2. Елухина, Н. В. 1996. *Грамматическая тема в 3 классе на уроке немецкого языка (интеграция с русским)*. Иностранные языки в школе, № 5, с. 23-26.

3. Иванюк, Д. В. 1986. *Оригинальное пособие по грамматике немецкого язык.* Иностранные языки в школе, № 4, с. 51-52.
4. *Иностранные языки в школе.* 1991. Некоторые приемы работы с картинками на уроках английского языка. № 2, с. 72-73.
5. Шемарулина Л. А. Об. 1986. *Использовании средств обучения для активизации речемыслительной деятельности.* Иностранные языки в школе, №5, с. 49-53.
6. Шендельс Е. И. 1982. *Некоторые принципы преподавания грамматики.* Иностранные языки в школе, №1, с. 3-8.
7. Bresoeva R. Shileva-Starl M. , Der Wundertopf. 2003. *Lehrerhandbuch 2 Klasse*, ИК Анубис, С., 97 с.